

Tájékoztató egyes természetbeni és béren kívüli juttatások áthúzó adókötelezettségéről

2009.12.01.

A személyi jövedelemadóban a béren kívüli juttatások szabályozása az Országgyűlés által 2009. június 29-én elfogadott, a közteherviselés rendszerének átalakítását célzó törvénymódosításokról szóló 2009. évi LXXVII. törvényben, valamint az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvénnyel és a megtakarítások ösztönzésével összefüggő törvénymódosításokról szóló 2009. évi CXVI. törvényben foglalt módosítások következtében 2010. január 1-jétől jelentősen megváltozik. Ezzel összefüggésben a 2009. és 2010. évet érintő áthúzó adójogi megítéléséhez a következőket kell figyelembe venni.

1. A juttatás feltételeitől, mértékétől függő adókötelezettség

Meghatározott feltételekkel és korlátozásokkal kedvezményes, a juttatót terhelő 25 százalék személyi jövedelemadó mellett 2010-től adóköteles természetbeni juttatás a 2009. december 31-éig adómentes

- üdülési csekk-juttatás vagy kedvezményes üdültetés évente a minimálbér mértékéig,
- meleg étkeztetés havonta 18 ezer forintig,
- iskolai rendszerű képzés évente a minimálbér két és félszereséig,
- helyi utazási bérlet-juttatás,
- iskolakezdési támogatás évente a minimálbér 30 százalékáig,
- munkáltatói hozzájárulás az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztár(ak)ba havonta a minimálbér 50 százalékáig,
- munkáltatói hozzájárulás az önkéntes kölcsönös egészségpénztár(ak)ba/önsegélyező pénztár(ak)ba havonta a minimálbér 30 százalékáig,
- foglalkoztatói hozzájárulás a foglalkoztatói nyugdíjnyújtó intézménybe havonta a minimálbér 50 százalékáig;
- magán-nyugdíjpénztári tagdíj- kiegészítés,
- a szövetkezet közösségi alapjából történő juttatás évente a minimálbér 50 százalékáig.

A feltételeknek megfelelő, de *az adott értékhatárt meghaladó rész* természetbeni juttatás, amelyet 54 százalék személyi jövedelemadó és a személyi jövedelemadóval növelt érték után 27 százalék társadalombiztosítási járulék, nem biztosítási jogviszonyban történő juttatás esetében pedig a juttatás értéke után 27 százalék egészségügyi hozzájárulás terhel, belső szabályozattól függetlenül, és akkor is, ha nem minden munkavállaló részesül a juttatásban. Ez az iskolakezdési támogatás és az önkéntes pénztári, nyugdíjnyújtó intézményi támogatások esetében jelent változást ahhoz képest, hogy a 2009. évi szabályozás ezeknél a meghaladó részt a magánszemély munkaviszonyból származó jövedelmének minősítette.

A feltételeknek meg nem felelő felsorolt juttatásokra a Sza törvény 69. §-ának rendelkezéseit kell alkalmazni. Ez a 69. § (1) bekezdésének d) és e) pontja alapján azt jelenti, ha a juttató munkáltató és minden munkavállalónak azonosan történik a juttatás, vagy a juttatás belső szabályozás alapján minősül természetbeni juttatásnak, akkor a foglalkoztatót 54 százalék személyi jövedelemadó és az adóval növelt érték után 27 százalék társadalombiztosítási járulék terheli. Ha a juttatás a 69. § valamely külön rendelkezése alapján minősül természetbeni juttatásnak, akkor a foglalkoztatót szintén 54 százalék személyi jövedelemadó és az adóval növelt érték után 27 százalék társadalombiztosítási járulék, a foglalkoztatónak

nem minősülő kifizetőt, pedig 54 százalék személyi jövedelemadó és 27 százalék eho terheli. Egyéb esetben a juttatás adókötelezettségét a juttató és a juttatásban részesülő közötti jogviszony és a juttatás körülményei alapján kell megítélni (pl. megbízási szerződés keretében adott étkezési jegy, vagy üdülési csekk a magánszemély önálló tevékenységből származó bevétele).

Teljes értékben adóköteles jövedelem 2010. január 1-jétől a 2009. december 31-éig adómentes

- legfeljebb évi három alkalommal adott csekély értékű ajándék értékéből a minimálbér 10 százalékát meg nem haladó rész
- művelődési intézményi szolgáltatás évente a minimálbér összegéig,
- hideg étkezési utalvány havonta 6 ezer forint értékhatárig,
- két évig használt számítógép ingyenes vagy kedvezményes juttatása,
- nyugdíjba vonuláskor adott ajándék értékéből 15 000 forint,
- összeghatártól függetlenül a versenyen vagy vetélkedőn nyert érem, trófea,
- a tüzifa- és szénjándóság, az ágazati áramdíjkedvezmény.

A felsorolt juttatások a 2009. évi adómentességre vonatkozó feltételekkel és mértékig 2010-től belső szabályzattól függetlenül adóköteles természetbeni juttatásnak minősülnek (például, ha a munkáltató legfeljebb havi 6000 forint értékben hideg étkezési utalványt, vagy legfeljebb évi három alkalommal a 2010. évi minimálbér 10 százalékát meg nem haladó csekély értékű ajándékot ad), akkor is, ha nem minden munkavállaló részesül a juttatásban.

Az olyan juttatás ugyanakkor, amely a 2009-es szabályok szerinti értékhatárt meghaladja, vagy nem felel meg a feltételeknek (mint például a hideg étkezési utalvány havi 6000 forintot meghaladó része, a csekély értékű ajándék minimálbér 10 százalékát meghaladó része, vagy adott évben negyedik alkalommal történő csekély értékű ajándék-juttatás), a termék, szolgáltatás formájában juttatott vagyoni értékre vonatkozó általános szabályok szerint adóköteles. Ez azt jelenti, hogy az adókötelezettséget fő szabályként a juttató és a juttatásban részesülő közötti jogviszony és a juttatás körülményei alapján kell megítélni. Munkáltató részéről történő juttatás esetén munkaviszonyos jövedelemként, vagy szabályzatba foglalva, illetve valamennyi munkavállaló számára juttatva természetbeni juttatásként lehet adóköteles.

Az előzőektől függetlenül, ha a juttató a magánszemélynek nem foglalkoztatója, az említett juttatások természetbeni juttatásként adókötelesek. Ha a juttató foglalkoztató, de a juttatás 2009-ben nála nem volt adómentes (például a társas vállalkozás személyesen közreműködő tagja esetében), a juttatás személyes közreműködés ellenértékének minősül, amely nem önálló tevékenységből származó, az összevont adóalapba tartozó jövedelem.

2. A juttatás időpontja és az adókötelezettségre irányadó szabályok összefüggései

*Ha a juttatás tárgya szolgáltatás, és a szolgáltatás juttatója nem azonos a szolgáltatás nyújtójával, a jövedelem megszerzésének időpontja a szolgáltatás igénybevételére való jogosultság megszerzésének napja, és a juttatást terhelő adókötelezettséget az ezen időpontban hatályos szabályok alapján kell meghatározni és teljesíteni. Ennek megfelelően pl., ha a munkáltató 2009. decemberében *hideg és meleg étkezési utalványt, színházjegyet, vagy „kultúra-utalványt”* juttat, akkor is, ha annak felhasználására a 2010. évben kerül sor, a juttatásra a 2009. évi szabályok (adómentesség, értékhatárok) érvényesek, feltéve, hogy azok kiosztása 2009-ben megtörténik.*

A helyi utazási bérlet esetében is a 2009. évi szabályok érvényesek, azaz a munkáltató részéről történő juttatás adómentes, feltéve, hogy a bérletek kiosztása 2009-ben megtörténik.

Ugyanakkor a 2010. január hónapban kiosztott *hideg és meleg étkezési utalványra, más utalványokra, helyi utazási bérletre* – akkor is, ha beszerzése már 2009-ben megtörtént és juttatása a 2009. december hónapra járó bér kifizetésével együtt történik – a 2010-ben hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni.

A magánnyugdíj-pénztári tagdíj-kiegészítés egyértelműen a járulékalaphoz kötődik, ezért annak adókötelezettségét a járulékalapot eredményező bevétel megszerzési időpontja szerint kell elbírálni.

Az önkéntes pénztárba, illetve foglalkoztatói nyugdíj-szolgáltató intézménybe történő munkáltatói, foglalkoztatói hozzájárulások (ide értve azok értékhatárt meghaladó részét is) több hónapra előre, vagy utólagosan legfeljebb három hónapra történő egy összegű utalására vonatkozó rendelkezés szerint a juttatónak közölnie kell az egyes hónapokra vonatkozó összegeket. A juttatás a kedvezményes értékhatár megállapítása, illetve betartása szempontjából a magánszemélynél a közölt összegeknek megfelelő hónapok szerinti bevétel. A juttatónak pedig a közölt összegeknek megfelelő hónapokra vonatkozó szabályok szerint és mértékkel kell az adót megállapítania, és előre történő utalás esetén a juttatás közölt hónapjának, utólagos utalás esetén az utalás hónapjának kötelezettségeként kell bevallania és megfizetnie. Átmeneti rendelkezés szabályozza, hogy a munkáltató által 2009-ben előre, a 2010. évre vonatkozóan átutalt munkáltatói hozzájárulás adókötelezettségét az új szabályok alapján kell meghatározni. Ennek megfelelően például

- a 2009. november hónapban 2009. december hónapra, 2010. január és február hónapokra átutalt hozzájárulásokból a december hónapra vonatkozó hozzájárulást a 2009-ben hatályos szabályok alapján, a január-február havi hozzájárulást a 2010-es szabályok alapján kell megítélni;
- a 2010. február hónapban 2009. november-december hónapokra és 2010. január hónapra átutalt hozzájárulásokból a 2009. november-december hónapra vonatkozó hozzájárulás adókötelezettségét a 2009. évi szabályok, a 2010. január hónapra vonatkozó hozzájárulást a 2010-es szabályok alapján kell meghatározni.

Az iskolarendszerű képzés átvállalt díjának adókötelezettségét a képzés megkezdésekor hatályos szabályok alapján kell megítélni. Átmeneti rendelkezés mondja ki, hogy

- a 2006. január 1-je előtt megkezdett iskolai rendszerű képzések átvállalt költségét adóalapba nem számító tételként kell figyelembe venni;
- a 2005. december 31-e után, de 2009. február 1-je előtt megkezdett iskolai rendszerű képzések esetében az adóévben átvállalt költségeknek a 400 ezer forintot meg nem haladó részét kell adóalapba nem számító tételként figyelembe venni;
- a 2009. január 31-ét követően, de 2010. január 1-je előtt megkezdett iskolai rendszerű képzések esetében a képzési díj térítéséből a minimálbér két és félszeresét meg nem haladó részt kell adóalapba nem számító tételként figyelembe venni.

Ugyanazon képzés átvállalt díja az átmeneti, illetve a hatályos szabályok egyidejű alkalmazása céljából nem osztható meg.

Az üzemanyag-megtakarítás 2010. január 1-jétől a nem önálló tevékenység bevétele, amelyből az adóalap megállapításakor legfeljebb havi 100 ezer forint levonható. A 100 ezer forint levonási korlát az adott havi futásteljesítménytől függetlenül kizárólag az adott hónapban kifizetett – de a kifizetést megelőzően üzemanyag-megtakarításként ténylegesen megképződött – összegekre vonatkozik.

A 2010-et megelőző évi útnyilvántartás alapján kimutatott üzemanyag-megtakarítás 2010. január 15-éig történő kifizetése esetén a 2009. december 31-én hatályos szabályok alapján kell eljárni, amely szerint az üzemanyag-megtakarítást a nem önálló tevékenységből származó jövedelem kiszámításánál nem kell figyelembe venni. Minden egyéb esetben a 2010. január 1-jén és azt követően kifizetett üzemanyag-megtakarítás a magánszemély bevétele, függetlenül attól, hogy megállapítása milyen időszakra vonatkozó útnyilvántartás adatai alapján történt.

A munkáltatói lakáscélú támogatás (elengedett kölcsön) 2010-től öt évente öt millió forint összegben adóterhet nem viselő járandóságnak minősül. Átmeneti rendelkezés alapján a 2010. január 1-jét megelőzően folyósított támogatás, elengedett kölcsön összege nem számít bele az 5 milliós keretbe, tehát az 5 év számítása minden esetben 2010-től indul újra.